

**แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการคัดแยกขยะครัวเรือนและขยะชุมชน
ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น**
**Guidelines for Improving the Participation of the Citizens
to Separate Garbage and Household Waste in the
Municipality Sawathi Mueang Khonkaen, Khon Kaen Province**

ดร.อำนวย สังข์ช่วย*

ดร.ภูวนิดา คุณพลิน**

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะครัวเรือนและขยะชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ อายุและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการคัดแยกขยะครัวเรือนและขยะชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ขนาดกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชากรในเขตเลือกตั้งที่ ๑ อายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป จำนวน ๓๖๘ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .๘๑๓ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่า t (t-test) และทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (F-test) แบบ One way ANOVA และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้เครื่องมือแบบการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เจาะลึก ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ผู้แทนครัวเรือน และเจ้าหน้าที่พนักงานของรัฐ จำนวน ๒๘ คน วิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

* อาจารย์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

** อาจารย์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการวิจัยพบว่า

๑. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะครัวเรือนและขยะชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น พบว่า โดยรวมและรายด้านเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากระดับสูงสุด ๓ ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุที่เกิดขึ้น รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุน และต่ำสุด ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลตามลำดับ
๒. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะครัวเรือนและขยะชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ และจำแนกตามอายุ โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน
๓. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะครัวเรือนและขยะชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ดังนี้ ๑) ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุที่เกิดขึ้นพบว่า ควรให้เทศบาลจัดประชุม ฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในครัวเรือน และในชุมชน ให้ความรู้มีความตระหนัก มีจิตสำนึก มีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะในครัวเรือนและชุมชนอย่างต่อเนื่อง ควรให้เทศบาลจัดหาอุปกรณ์ถังใส่ขยะ คัดแยกประเภทของขยะ ถูดำใส่ขยะให้กับครัวเรือนและชุมชนให้ครบทุกครัวเรือนในชุมชน ควรฝึกอบรม พัฒนาบุคลากร พนักงานเทศบาล ให้ความรู้ มีความรับผิดชอบ ตระหนัก มีจิตสำนึกในหน้าที่มีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะในครัวเรือนและชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาการจัดเก็บและคัดแยกขยะไม่เป็นระเบียบ จัดเก็บขยะไม่เป็นที่เป็นทาง ใหู้วธีการคัดแยกขยะเปียก ขยะแห้ง ขยะมีพิษ และขยะรีไซเคิล ๒) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรมพบว่า ควรมีการอบรมประชาชน แล้วประชาสัมพันธ์วธีการคัดแยกขยะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะเปียก ขยะแห้ง ขยะมีพิษ และขยะรีไซเคิล และจัดทำคู่มือที่ถูกต้องแจกจ่ายให้ประชาชนแต่ละครัวเรือนเทศบาล ควรจัดตั้งงบประมาณเพื่อบริหารจัดการโครงการคัดแยกขยะครัวเรือนและขยะชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสาวะถีเชิงรุก เพื่อแก้ไขปัญหาขยะครัวเรือนและขยะชุมชน ที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกวัน ตลอดจนเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยและควรให้เทศบาล จัดทำแผนงาน โครงการกิจกรรม คัดแยกขยะครัวเรือนและขยะชุมชน โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ๓) ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุน พบว่า เทศบาลควรตั้งเป็นร้านค้าสวัสดิการ หรือร้านค้ากองทุนสวัสดิการคัดแยกขยะครัวเรือนและขยะชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นสมาชิก ถือหุ้น ชื้อหุ้นและสนับสนุนให้ประชาชนในครัวเรือนในชุมชนตั้งร้านค้า รับชื้อขยะจากครัวเรือนในชุมชน หรือรับชื้อขยะจากครัวเรือนในชุมชน สมาชิกมีแต้มสะสม มีเงินปันผลปลายปีแบ่งกำไร ๔) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล พบว่าควรแต่งตั้งให้ประชาชนเข้ามาเป็นกรรมการติดตามประเมินผลโครงการบริหารจัดการคัดแยกขยะในครัวเรือนและชุมชนของเทศบาลทุกหมู่บ้านในชุมชนให้ทั่วถึง เพื่อช่วยเหลือกรรมการของเทศบาล และได้ข้อมูลทีแท้จริงและควรมีการประชาสัมพันธ์

ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นกรรมการติดตามประเมินผลโครงการบริหารจัดการคัดแยกขยะในครัวเรือนและชุมชนอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วม, การคัดแยกขยะในครัวเรือนและชุมชน

Abstract

This research aims to study participation and to compare the participation of the people on separating the garbage classified by sex, age and education, including Study the promote the development of guidelines for the participation of the citizens to separate garbage and household waste in the municipality Sawathi, muang KhonKaen, KhonKaen province. The researchers mixed (Mixed Method Research) quantitative (Quantitative Research). The sample size of the population in the first constituency were divided into male and aged 18 years and over 368 were determined statistically significant at the .05 level. The tools used in this study was a questionnaire. A rating scale with equal confidence .813. The statistics used in data analysis, frequency, percentage, mean, standard deviation test t (t-test) and test, ANOVA (F-test) and One way ANOVA and qualitative (Qualitative Research) literature review documents. Related research Semi-structured interviews depth target information providers, community leaders, representatives of households. Officials and state employees 28 people analyze data and present the findings this descriptive analysis study.

The Research finding were as follows:

1. The participation of the citizens to separate garbage and household waste in the municipality Sawathi, muang KhonKaen, KhonKaen province found that, overall, the average income and the average level. Considering all the aspects, are moderate. Sort by highest level in three aspects: the search problem and why it happens. Followed by the participation in investment and the lowest participation in the monitoring and evaluation respectively.
2. Compare the involvement of the citizens to separate garbage and household waste in the municipality Sawathi, muang KhonKaen, KhonKaen province, by gender and by age, overall scores were not different.

3. The development is part of the household waste and municipal solid waste in the municipality Sawathi, muang KhonKaen, KhonKaen province People have developed the following recommendations. 1) Participation in finding problems and causes. It was found that the municipality should hold a meeting. Training to educate People in the household and in the community have the knowledge, awareness, consciousness, participation in the separation of household and community waste. Continuous 2) Participation in planning activities. It should be public education and public relations. How to sort waste involve the public in the separation of waste, wetting, drying waste, toxic waste, and waste recycling. And make a correct guide. Distributed to individual households. Municipalities should establish a budget. To manage the project of separating household and community waste from people in Saawai municipality to proactively solve the problems of household waste and community waste. With increasing volume every day. As well as to address environmental issues. Municipalities should also develop their own waste collection and recycling programs. By getting people involved in planning. 3) In terms of investment participation, the municipality should set up a good shop. Waste collection centers, households and community waste in the municipality of Sawawati. By the participation of the people as members to buy shares. And encourage people in the community to set up shops. Buy household waste in the community. Or buy household waste in the community. Members with vowels End of year dividends. 4) Participation in monitoring and evaluation. Found that should be appointed to the public. Become a member of the monitoring and evaluation of waste management in the household and community. Of all municipalities in the community thoroughly to assist the directors of the municipality. And should be publicized let people take part as followers. Evaluate the waste management project in the household and community thoroughly and continuously.

Keywords: Guidelines for Participatory Development, Collection of Household and Community Waste

๑. บทนำ

กรอบแนวคิดการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ มีแนวคิดที่ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘-๑๐ โดยยังคงยึดหลักการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกภาคส่วน โดยยึดแนวคิดการพัฒนาแบบบูรณาการที่มีคนเป็นศูนย์กลาง ทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมือง เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับปัจเจกครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ด้วยการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติที่ค่อยๆ เปลี่ยนแปลงไป^๑ โดยอาศัยกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามเพื่อเป็นการกำหนดขอบเขตพฤติกรรมของผู้ก่อมลพิษว่าสิ่งใดถูกหรือผิดกฎหมาย^๒

ประเทศไทยก่อน พ.ศ. ๒๕๔๒ มีการแบ่งประเภทของการปกครองส่วนท้องถิ่นออกเป็น ๒ รูปแบบ คือ รูปแบบทั่วไปที่ใช้แก่ท้องถิ่นทั่วทั้งประเทศ และรูปแบบพิเศษรูปแบบการจัดระเบียบ

บริหารราชการส่วนท้องถิ่น ทั้ง ๒ รูปแบบนี้ได้ถูกบัญญัติไว้ในมาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ว่าเป็นการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นคือ ๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๒) เทศบาล ๓) สุขาภิบาลและ ๔) ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่กฎหมายกำหนด^๓ การบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเรื่องเกี่ยวกับการบริหารหน่วยงานทางการปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกี่ยวข้องกับการจัดสรรผลประโยชน์และคุณค่าทางสังคมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมมีลักษณะเป็นกระบวนการแสวงหาและใช้อำนาจท้องถิ่นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม^๔

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนที่อยู่ร่วมกันในชุมชนแสดงออกถึงความประสงค์ที่จะมีส่วนร่วมให้ความร่วมมือเกิดกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมให้ได้รับการแก้ไขหรือปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพชุมชนไม่ว่าจะเป็นสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรม ทำให้เกิดปัญหาตามมาหลายด้านที่

^๑ พระมหามิตร ฐิตปัญโญ, ผศ.ดร. และพระมหาวีเชียร ธมฺมวชิโร, ดร., “การศึกษาวิเคราะห์แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษตามแนวทางพระพุทธศาสนาเถรวาท”, วารสารวิชาการธรรมทรรศน์, ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๑ (มีนาคม-มิถุนายน ๒๕๕๗) : หน้า ๑.

^๒ ปิยพงษ์ วิริยปิยะ, “การศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น”, วารสารวิชาการธรรมทรรศน์, ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๓ (พฤศจิกายน-ธันวาคม ๒๕๕๙) : หน้า ๖๖.

^๓ สมคิด เลิศไพฑูรย์, กฎหมายการปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : เอ็กซ์เปอร์เน็ท, ๒๕๕๐), หน้า ๒๘๙-๒๙๐.

^๔ จริยา กลิ่นอุดม, “การมีส่วนร่วมของสตรีในการจัดกิจกรรมการปกครองท้องถิ่นเทศบาลคลองตำหรุ จังหวัดชลบุรี”, ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๘.

นับวันจะเพิ่มมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมซึ่งกันและกันช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้ตรงกับความต้องการของทุกคน^๕ เปิดโอกาสให้ทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วม ได้คิดริเริ่มร่วมพิจารณาตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติการและรับผิดชอบเรื่องต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อตัวเองและสังคม สามารถทำให้ประชาชน กลุ่มบุคคลหรือองค์กรมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเพื่อทำให้สภาพความเป็นอยู่ของชุมชนท้องถิ่นที่ดีขึ้น^๖ ซึ่งหากมีการจัดการแก้ไขปัญหาจะต้องจัดสาเหตุของปัญหาและสร้างธรรมรัฐหรือธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีให้ปรากฏเป็นจริงในภาครัฐและเอกชน^๗

เทศบาลตำบลสาวะถีมีพื้นที่รับผิดชอบ ๙๐.๕๕ ตารางกิโลเมตร จำนวน ๒๔ หมู่บ้าน ประชากรทั้งสิ้น ๑๗,๘๕๕ คน ซึ่งถือว่าเป็นเขตการปกครองที่มีอาณาบริเวณกว้างใหญ่ ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ทำไร่ ทำนา และรับจ้าง ประกอบกับความเจริญรุ่งเรืองและการพัฒนาชุมชนมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ขยะมูลฝอยมีปริมาณเพิ่มขึ้น ซึ่งยากต่อการบริหารจัดการและดูแลให้ทั่วถึง จนกลายเป็นชุมชนกึ่งเมืองทำให้เกิด

ปัญหาด้านการกำจัดขยะ และปัญหาด้านสุขภาพของประชาชนมากมาย เช่น โรคที่เกิดจากพฤติกรรม การบริโภค เช่น โรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจและโรคติดต่อที่เกิดขึ้นเองและเกิดจากภัยธรรมชาติ โรคที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ในเขตเลือกตั้งที่ ๑ มีหมู่บ้านจำนวน ๑๒ หมู่บ้านคือ หมู่ที่ ๑-๘ หมู่ที่ ๑๗ หมู่ที่ ๒๑ หมู่ที่ ๒๓ และหมู่ที่ ๒๔ มีโรคที่เกิดจากแมลงนำโรคภัยไข้เจ็บมาสู่ประชาชนได้แก่ โรคไข้เลือดออก โรคอุจจาระร่วง อาหารเป็นพิษ มีแมลงเป็นพาหะ ได้แก่ ยุงและแมลงวัน สาเหตุมาจากการจัดการขยะที่ไม่ได้มาตรฐาน ระบบการกำจัดขยะที่ไม่เหมาะสมทำให้เกิดยุงและแมลงวัน ส่งกลิ่นเหม็นรำคาญ น้ำเสียไหลลงสู่ไร่นาและห้วยหนอง ปัญหานี้ไม่ได้รับการแก้ไขจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในชุมชนจำนวน ๑๒ หมู่บ้าน และคาดว่าในปีต่อไปจะมีปริมาณขยะมูลฝอยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ

ปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ทุกๆ หน่วยงานไม่ว่าภาครัฐ ภาคเอกชน รวมทั้งภาคประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยอย่างเป็นระบบ ซึ่งในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้าน

^๕ ยิ่งยศ พันธุ์เยี่ยม อ้างถึงใน จริยา กลิ่นอุดม, “การมีส่วนร่วมของสตรีในการกิจกรรมการปกครองท้องถิ่น เทศบาลคลองตำหรุ จังหวัดชลบุรี”, *ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), ๒๕๔๘.

^๖ ยัวร์ตัน วุฒิเมธี อ้างถึงใน กฤตภาส อิศราพานิช, “การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรีต่อการพัฒนาท้องถิ่นของจังหวัดสระบุรี”, *ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), ๒๕๔๙.

^๗ ทศนียา วงศ์มาศ, “องค์ประกอบของการศึกษารัฐบาลาภิบาลเพื่อการบริหารจัดการ”, *วารสารวิชาการธรรมศาสตร์*, ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ตุลาคม ๒๕๕๘) : หน้า ๑๓๕.

เมืองดีที่ พ.ศ. ๒๕๕๖ จึงเป็นกรอบแนวทางในการบริหารและกำกับการปฏิบัติงานส่วนราชการต่างๆ เพื่อสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น^๔ จากการสำรวจพื้นฐานพบว่า ปริมาณขยะมูลฝอยที่มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นนี้มาจากบ้านเรือนของประชาชน ตลาดนัด และภาคเกษตรกรรมในเขตเทศบาล ซึ่งเทศบาลตำบลสาเวณีได้จัดประชุมผู้นำชุมชนและประชาชนหารือร่วมกัน เพื่อหาวิธีและแนวทางในการบริหารจัดการขยะในพื้นที่ โดยจัดเวทีประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็นและแนวทางการบริหารจัดการขยะของชุมชน และทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และประชาชน โดยให้ชุมชนโรงเรียนในพื้นที่ดำเนินการด้านการคัดแยกขยะ ดำเนินการจัดตั้งธนาคารขยะเพื่อเป็นรายได้เสริมของเยาวชนและชุมชน โดยให้ภาคราชการสนับสนุนงบประมาณในการขนถ่ายขยะที่เหลือจากการคัดแยกออกนอกพื้นที่ให้เอกชนเป็นผู้รับผิดชอบรับเหมาในการกำจัด ส่วนขยะมูลฝอยเพียงเล็กน้อยที่เหลือจากการบริหารจัดการประชาชนมักกำจัดโดยวิธีฝังกลบหรือเผา เป็นต้น

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัย แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะครัวเรือน และขยะชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสาเวณี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของประชาชน เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของ

ประชาชน และศึกษาหาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการคัดแยกขยะของครัวเรือนและขยะชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสาเวณี เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการคัดแยกขยะในครัวเรือนและชุมชนให้ถูกต้องและดีขึ้น

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการคัดแยกขยะครัวเรือนและขยะชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสาเวณี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

๒. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการคัดแยกขยะครัวเรือนและขยะชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสาเวณี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศและอายุ

๓. เพื่อศึกษาหาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการคัดแยกขยะครัวเรือนและขยะชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสาเวณี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research)^๕ ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการ

^๔ พิรพัทธ์ อาศิริวัจน์, “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความสำเร็จในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น”, วารสารวิชาการธรรมพธรรศน์, ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๓ (พฤศจิกายน ๒๕๕๘-กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙) : หน้า ๑๒๒.

^๕ นาคพล เก็นชัย, “วิธีวิทยาการวิจัยแบบผสม : วิธีวิทยาการวิจัยแบบที่สาม”, วารสารวิชาการธรรมพธรรศน์, ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ตุลาคม ๒๕๕๙) : หน้า ๓๐๐.

วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ประชากรในเขตเลือกตั้งที่ ๑ จำนวน ๑๒ หมู่บ้าน จำนวน ๘,๗๐๘ คน เป็นเพศชาย จำนวน ๔,๓๓๒ คน และเพศหญิง จำนวน ๔,๓๗๖ คน อายุระหว่าง ๑๘-๓๐ ปี อายุระหว่าง ๓๑-๕๐ ปี และอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป โดยคัดเลือกจากประชาคมตามบัญชีในแต่ละหมู่บ้าน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๖๘ คน โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan)^{๙๙} และสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเจาะลึก (Semmi Structured Interview : SSI) กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูล คือผู้นำชุมชน ๑๒ ชุมชน จำนวน ๒๘ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Close-endes Questionnaire) และปลายเปิด (Open-ends Questionnaire) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีจำนวน ๕ ช่วงระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มีข้อคำถาม ๔ ด้านๆ ละ ๕ ข้อ รวมทั้งหมด ๒๐ ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลโดยการทดสอบค่าที่

(Independent Samples t-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way F-test หรือ One - way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)^{๑๐๐} และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ends) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เชิงพรรณนา

๔. สรุปผลการวิจัย

๑. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะครัวเรือนและขยะชุมชน ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีส่วนร่วมต่อการคัดแยกขยะครัวเรือนและขยะชุมชน จำนวน ๒๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๖ และเพศหญิง จำนวน ๑๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๔ จำแนกตามอายุ พบว่า อายุ ๓๑-๕๐ ปี มีส่วนร่วมต่อการคัดแยกขยะครัวเรือนและขยะชุมชน จำนวน ๑๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๗ อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๑ และอายุ ๑๘-๓๐ ปี จำนวน ๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๒

๒. ผลการวิเคราะห์สภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการคัดแยกขยะครัวเรือนและขยะชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล

^{๙๙} นันทวัฒน์ ช่องทอง, “ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสคริยบุรี จังหวัดหนองบัวลำภู”, *วารสารวิชาการธรรมศาสตร์*, ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑ (มีนาคม-มิถุนายน ๒๕๕๘) : หน้า ๑๑๘.

^{๑๐๐} ชาญชัย ฮวดศรี, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น”, *วารสารวิชาการธรรมศาสตร์*, ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๓ (พฤศจิกายน ๒๕๕๗-กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘) : หน้า ๙๖.

สาวะถึ อำเภอมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมและรายด้าน พบว่า ทุกด้านโดยรวมเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้

๒.๑ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุที่เกิดขึ้น โดยรวมและรายข้อเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อเรียงลำดับสามข้อจากสูงสุดไปหาต่ำสุด ข้อที่สูงที่สุดได้แก่ ร่วมรับฟังปัญหา และความคิดเห็นความต้องการของประชาชนต่อการคัดแยกขยะครัวเรือนและขยะชุมชนของเทศบาล รองลงมาได้แก่ ร่วมจัดเวทีประชาคม เพื่อรับทราบปัญหา และหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่อการคัดแยกขยะครัวเรือนและขยะชุมชนของเทศบาล และต่ำสุดได้แก่ ร่วมเป็นกรรมการ จัดทำโครงการกิจกรรมการคัดแยกขยะครัวเรือนและขยะชุมชนของเทศบาลตามลำดับ

๒.๒ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม โดยรวมและรายข้อเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อเรียงลำดับสามข้อจากสูงสุดไปหาต่ำสุด ข้อที่สูงที่สุดได้แก่ เป็นคณะกรรมการวางแผนจัดทำโครงการคัดแยกขยะครัวเรือนและขยะชุมชนของเทศบาล รองลงมาได้แก่ ร่วมจัดทำวิสัยทัศน์ วางแผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาของเทศบาลในระดับใด และต่ำสุดได้แก่ ร่วมเสนอความคิดเห็นทางผู้จัดหมายหรือกล่องแสดงความคิดเห็นของเทศบาล กรณีการบริหารจัดการคัดแยกขยะของเทศบาล ตามลำดับ

๒.๓ ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุน โดยรวมและรายข้อเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และ

เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อเรียงลำดับสามข้อจากสูงสุดไปหาต่ำสุด ข้อที่สูงที่สุดได้แก่ เป็นกรรมการติดตามประเมินผลการลงทุนโครงการต่างๆ ของเทศบาล รองลงมาได้แก่ สนับสนุนให้สมาชิกในครัวเรือนเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะ หรือกิจกรรมอื่นๆ ตามโครงการพื้นฐาน (ถนน ไฟฟ้า โทรศัพท์ ประปา ฯลฯ) ของเทศบาล และต่ำสุด ได้แก่ บริจาคทรัพย์สิน สิ่งของวัสดุอุปกรณ์ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของเทศบาลตามลำดับ

๒.๔ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลโดยรวม และรายข้อเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงลำดับสามข้อจากสูงสุดไปหาต่ำสุด ข้อที่สูงที่สุดได้แก่ ร่วมประชุมวางแผนงานติดตามประเมินผลโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาล รองลงมาได้แก่ เป็นกรรมการจัดทำโครงการพื้นฐานต่างๆของเทศบาล (ถนน ไฟฟ้า โทรศัพท์ ประปา ฯลฯ) ของเทศบาล และต่ำสุดได้แก่ เป็นกรรมการติดตามประเมินผลโครงการต่างๆ ของเทศบาล ตามลำดับ

๓. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการคัดแยกขยะครัวเรือนและขยะชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสาวะถึ อำเภอมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

๓.๑ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบจำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent Samples โดยรวมและรายด้าน ๔ ด้านไม่แตกต่างกัน โดยเพศชาย จำนวน

๒๒๓ คน และเพศหญิง จำนวน ๑๔๕ คน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เปรียบเทียบจากค่าทางสถิติทดสอบสมมติฐานที่ใช้พิจารณา $t = .๑๔๘$, $Sig = .๓๘๑$

๓.๒ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบจำแนกตามอายุ โดยการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F- test (One way ANOVA) โดยภาพรวม พบว่าไม่แตกต่างกัน

๔. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการคัดแยกขยะครัวเรือนและขยะชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำนวน ๔ ด้าน มีรายละเอียดดังนี้

๔.๑ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุที่เกิดขึ้นพบว่า ควรให้เทศบาลจัดประชุม ฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในครัวเรือนและในชุมชน ให้มีความรู้มีความตระหนัก มีจิตสำนึก มีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะในครัวเรือนและชุมชนอย่างต่อเนื่องควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการคัดแยกขยะครัวเรือนและขยะชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น ให้ประชาชนในครัวเรือนและชุมชนหมู่บ้าน ได้รับทราบข่าวสารอย่างทั่วถึง เทศบาลควรแต่งตั้งให้อาสาสมัครสาธารณสุขชุมชน (อสม.) ทำงานร่วมกันกับผู้นำชุมชน กองสาธารณสุขเป็นกรรมการให้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในโครงการคัดแยกขยะครัวเรือน

๔.๒ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรมพบว่า ควรให้เทศบาลจัดตั้งงบประมาณจัดซื้อรถขนขยะ จัดเก็บขยะตามครัว

เรือนและชุมชน ให้เพียงพอกับการจัดเก็บขยะที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกวัน เทศบาลควรจัดตั้งงบประมาณเพื่อการบริหารจัดการโครงการคัดแยกขยะครัวเรือน ขยะชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสวะถีเชิงรุก เพื่อแก้ไขปัญหาขยะครัวเรือนและขยะชุมชนที่มีปริมาณเพิ่มขึ้น ตลอดจนเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วย

๔.๓ ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนพบว่า ควรตั้งเป็นร้านค้าสวัสดิการหรือร้านค้ากองทุนสวัสดิการคัดแยกขยะครัวเรือนและขยะชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสวะถี โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นสมาชิกถือหุ้น ชื้อหุ้น และสนับสนุนให้ประชาชนในครัวเรือนในชุมชนตั้งร้านค้า รับซื้อขยะจากครัวเรือนในชุมชน หรือรับซื้อขยะจากครัวเรือนในชุมชน สมาชิกมีแต้มสะสม มีเงินปันผลปลายปีแบ่งกำไร ให้ความรู้วิธีการคัดแยกขยะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะเปียก ขยะแห้ง ขยะมีพิษ และขยะรีไซเคิล และจัดทำคู่มือที่ถูกต้องแจกจ่ายให้ประชาชนแต่ละครัวเรือน

๔.๔ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลพบว่า ควรแต่งตั้งให้ประชาชน เข้ามาเป็นกรรมการติดตามประเมินผลโครงการบริหารจัดการคัดแยกขยะในครัวเรือนและชุมชนของเทศบาลทุกหมู่บ้านในชุมชนให้ทั่วถึง เพื่อช่วยเหลือกรรมการของเทศบาลและได้ข้อมูลที่แท้จริง ควรให้มีการประชุมอบรมกรรมการติดตามประเมินผลโครงการบริหารจัดการคัดแยกขยะในครัวเรือนและชุมชนของเทศบาลทุกหมู่บ้าน เพื่อให้มีการติดตามประเมินผลโครงการอย่างจริงจังและเกิดผล

ดีต่อการบริหารจัดการคัดแยกขยะของเทศบาล และได้ข้อมูลมาแก้ไขปัญหาย่างถูกต้อง

๕. อภิปรายผลการวิจัย

๑. ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุที่เกิดขึ้นพบว่า ประชาชนในครัวเรือน และในชุมชน ขาดการรับรู้ รับทราบข้อมูลข่าวสาร โครงการบริหารจัดการคัดแยกขยะของเทศบาลที่ ทัวถึง ขาดการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ คัดแยกขยะ ประชาชนขาดการเข้าร่วมแสดงความ คิดเห็น ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ จัดให้มีการ ประชุม อบรม สัมมนาโครงการให้ประชาชนได้รับ ข่าวสาร การดำเนินงานคัดแยกขยะในครัวเรือน ขยะในชุมชน เพื่อรับทราบปัญหา ข้อมูลข่าวสาร การแสดงออก แสดงความคิดเห็น เพื่อแก้ไขปัญห ากับชุมชน สังคม เป็นการแก้ไขปัญหที่ถูกต้อง และทัวถึง ซึ่งสอดคล้องกันกับผลการวิจัยของ ปวันพัชร์ บุญยะชัยชนะ^{๑๒} ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของ ประชาชนด้านการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาล นครเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมระดับ การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการจัดการขยะ ไม่มีส่วนร่วมมากที่สุดคือ ไม่มีส่วนร่วมทำการศึกษา ค้นคว้าปัญหาและสาเหตุที่เกิดขึ้น ไม่มีส่วนร่วมใน การคิดวางแผนในกิจกรรมหรือโครงการ ไม่มีส่วน ร่วมในการประชุมและทราบถึงปัญหาสาเหตุ ไม่มี

ส่วนร่วมในการคิดวางแผน ไม่มีส่วนร่วมในการ เสนอปัญหาความต้องการ และไม่มีส่วนร่วมในการ ประเมินผลในกิจกรรมหรือโครงการ รองลงมา มี ส่วนร่วมในระดับน้อยคือ มีส่วนร่วมในการ ประชาสัมพันธ์หรือชักชวนให้ร่วมทำกิจกรรมหรือ โครงการ

๒. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินกิจกรรมพบว่า ควรให้เทศบาลจัดตั้ง งบประมาณจัดซื้อรถขนขยะ จัดเก็บขยะตาม ครัวเรือนและชุมชน ให้เพียงพอกับการจัดเก็บขยะ ที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกวัน เทศบาลควรจัดตั้งงบ ประมาณการบริหารจัดการโครงการคัดแยกขยะ ครัวเรือนและขยะชุมชนของประชาชนในเขต เทศบาลตำบลสาวะถีเชิงรุก เพื่อแก้ไขปัญหาขยะ ครัวเรือนและขยะชุมชนที่มีปริมาณเพิ่มขึ้น และ ควรให้เทศบาลจัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรม คัดแยกขยะครัวเรือนและขยะชุมชน โดยให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนปัญหา การกำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือนในชุมชน ควร มี การวางแผนจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การคัดแยกขยะ ถึงเก็บขยะ ฝังใส่ขยะเพื่อคัดแยกขยะแต่ละ ประเภท เช่น ขยะทั่วไป ขยะเปียก ขยะแห้ง ขยะ มีพิษ ขยะรีไซเคิล แจกจ่ายตามครัวเรือนและชุมชน ให้เพียงพอกับความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับผล การวิจัยของอุทัย ขันโอฬาร^{๑๓} ศึกษาวิจัยเรื่อง

^{๑๒} ปวันพัชร์ บุญยะชัยชนะ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนคร เชียงใหม่”, *การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๕๒.

^{๑๓} อุทัย ขันโอฬาร, “ประสิทธิผลในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), ๒๕๕๗.

ประสิทธิผลในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลในการจัดการขยะมูลฝอย ได้แก่ ความเพียงพอของงบประมาณ คุณภาพของบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ความเพียงพอของอุปกรณ์การทำงาน ยานพาหนะในการเก็บรวบรวมขนส่งขยะมูลฝอย ความสามารถในการจัดการขยะมูลฝอย ความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่และความสะดวกของเส้นทางคมนาคมในพื้นที่

๓. ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนพบว่าการส่งเสริมให้มีการตั้งเป็นร้านค้าสวัสดิการ หรือร้านค้ากองทุนสวัสดิการคัดแยกขยะครัวเรือน และขยะชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสาละโว้ โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นสมาชิกถือหุ้น ชื้อหุ้นและสนับสนุนให้ประชาชนในครัวเรือนในชุมชนตั้งร้านค้า รับซื้อขยะจากครัวเรือนในชุมชน สมาชิกมีแต้มสะสม มีเงินปันผลปลายปีแบ่งกำไร จัดการประชุมอบรมสัมมนาประชาชนให้ความรู้ วิธีการคัดแยกขยะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะเปียก ขยะแห้ง ขยะมีพิษ ขยะรีไซเคิล และจัดทำคู่มือที่ถูกต้องแจกจ่ายให้ประชาชนแต่ละครัวเรือน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของคชนม์ บุญชูวิทย์^{๑๔} กล่าวว่า ประชาชนมีการจัดการด้วยตนเอง โดยดำเนินการในเรื่องของการคัดแยกการจัดเก็บการรวบรวม การจำหน่ายมูลฝอย การบริหารรายได้จากการจำหน่ายมูลฝอย

การกำหนดระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยของชุมชนเอง รวมถึงการร่วมกันเสนอปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับมูลฝอย โดยได้รับปัจจัยหนุนจากภายนอกชุมชนจากการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ในด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านความรู้ในการจัดการมูลฝอยชุมชน รวมทั้งการรับรู้ข่าวสารจากผู้นำชุมชนที่มีความตื่นตัว

๔. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลพบว่า ประชาชนขาดการเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการติดตามประเมินผลให้เทศบาลควรให้ความสำคัญแต่งตั้งเป็นกรรมการโครงการบริหารจัดการคัดแยกขยะในครัวเรือน และชุมชนของเทศบาลทุกหมู่บ้านทุกชุมชนควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนได้รับทราบข่าวสารรับรู้และเข้ามามีส่วนร่วมเป็นกรรมการฝ่ายติดตามประเมินผลอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง มีส่วนร่วมเป็นกรรมการฝ่ายติดตามประเมินผลโครงการบริหารจัดการคัดแยกขยะในครัวเรือนและชุมชนของเทศบาลทุกหมู่บ้าน เทศบาลควรให้ความรู้ไปใช้ในการติดตามประเมินผลโครงการที่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการและการรายงานให้ทราบอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของปวันพัชร์ บุญยะชัยชนะ ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ ไม่มีส่วนร่วมในการศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุที่เกิดขึ้น ไม่มีส่วนร่วมในการคิด

^{๑๔} คชนม์ บุญชูวิทย์, “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอยชุมชนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่”, การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๔๘.

วางแผนในกิจกรรมหรือโครงการ ไม่มีส่วนร่วมในการประชุมและทราบถึงสาเหตุปัญหา ไม่มีส่วนร่วมในการคิดวางแผนไม่มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาความต้องการ และไม่มีส่วนร่วมในการประเมินผลในกิจกรรมหรือโครงการ

๖. ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

๑.๑ นำผลการวิจัยในครั้งนี้ ส่งมอบให้กับเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น เพื่อนำไปใช้ประโยชน์เป็นข้อมูล แนวทางปฏิบัติต่อการบริหารจัดการคัดแยกขยะในครัวเรือนและชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี โดยประชาชนมีส่วนร่วม

๑.๒ นำผลการวิจัยในครั้งนี้ ส่งมอบให้หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานส่วนราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและสนใจที่จะนำไปใช้ประโยชน์เป็นข้อมูล เป็นแนวทางปฏิบัติต่อการบริหารจัดการคัดแยกขยะในครัวเรือนและในชุมชน ในสังคมโดยประชาชนมีส่วนร่วม

๑.๓ นำผลการวิจัยในครั้งนี้ ส่งมอบให้กับสำนักวิจัยและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อใช้เป็นข้อมูลทางวิชาการ

๑.๔ นำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ไปบูรณาการกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน

๑.๕ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้มีการติดตามประเมินผลของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการคัดแยกขยะครัวเรือนและขยะชุมชน เพื่อการปรับปรุงพัฒนาและแก้ไขปัญหาให้ดียิ่งขึ้น

๒. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

๒.๑ ควรเปิดโอกาสให้นักวิจัยหรือผู้ที่สนใจมีการศึกษาวิจัย สภาพและปัญหาการดำเนินงานการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการในครัวเรือนและในชุมชนในเขตเทศบาลให้ชัดเจนก่อนการดำเนินงานใดๆ เพื่อจะได้รับทราบข้อมูล ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนก่อน

๒.๒ ควรเปิดโอกาสให้นักวิจัยหรือผู้ที่สนใจศึกษาวิจัยเชิงสำรวจและเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลข่าวสาร ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาอุปสรรค และวิธีการดำเนินงานการมีส่วนร่วมจากประชาชนโดยตรง เป็นข้อมูลเชิงลึก เป็นการแก้ไขปัญหาที่ถูกทาง

๒.๓ ควรทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบการมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการขยะชุมชนและขยะครัวเรือน เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของกลุ่มประชาชน

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

(๑) หนังสือ :

สมคิด เลิศไพฑูรย์. **กฎหมายการปกครองท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : เอ็กซ์เปอร์เน็ท, ๒๕๕๐.

(๒) วารสาร :

ชาญชัย ฮวดศรี. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสี อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น”. **วารสารวิชาการธรรมทรรศน์**, ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๓ (พฤศจิกายน ๒๕๕๗-กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘).

ทัศนียา วงศ์มาศ. “องค์ประกอบของการศึกษาระบบบริหารเพื่อการบริหารจัดการ”. **วารสารวิชาการธรรมทรรศน์**, ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ตุลาคม ๒๕๕๘).

นันท์วัฒน์ ช่องทอง. “ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู”. **วารสารวิชาการธรรมทรรศน์**, ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑ (มีนาคม-มิถุนายน ๒๕๕๘).

นาคพล เกินชัย. “วิธีวิทยาการวิจัยแบบผสม : วิธีวิทยาการวิจัยแบบที่สาม”. **วารสารวิชาการธรรมทรรศน์**, ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ตุลาคม ๒๕๕๙).

ปิยพงษ์ วิริยปิยะ. “การศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น”. **วารสารวิชาการธรรมทรรศน์**, ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๓ (พฤศจิกายน-ธันวาคม ๒๕๕๙).

พระมหามิตร ฐิตปัญโญ, ผศ.ดร. และพระมหาวิเชียร ธรรมวชิโร, ดร. “การศึกษาวิเคราะห์แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาภาวะมลพิษตามแนวทางพระพุทธศาสนาเถรวาท”. **วารสารวิชาการธรรมทรรศน์**, ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๑ (มีนาคม-มิถุนายน ๒๕๕๗).

พีรพัทธ์ อาศิริวัจน์. “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อความสำเร็จในการบริหารงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น”. **วารสารวิชาการธรรมทรรศน์**, ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๓ (พฤศจิกายน ๒๕๕๘-กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙).

(๓) วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย :

กฤตภาส อิศราพานิช. “การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี ต่อการพัฒนาท้องถิ่นของจังหวัดสระบุรี”. **ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๔.

คชนม์ บุญชูวิทย์. “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอยชุมชนตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัด เชียงใหม่”. **การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย เชียงใหม่, ๒๕๔๘.

จรรยา กลิ่นอุดม. “การมีส่วนร่วมของสตรีในการกิจกรรมการปกครองท้องถิ่นเทศบาลคลองตำรุ จังหวัดชลบุรี”. **ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย มหาสารคาม, ๒๕๔๘.

ปวันพัชร์ บุญยะชัยชนะ. “การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการจัดการขยะในเขตพื้นที่เทศบาลนคร เชียงใหม่”. **การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒.

อุทัย ชันโอฬาร. “ประสิทธิผลในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๗.